

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа (“Службен весник на Република Македонија“ број 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11), член 21 став 2 и член 22 став 2 од Законот за средното образование (“Службен весник на Република Македонија“ број 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03,67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11 и 51/11) и член 7 алинеја 5 од Законот за стручно образование и обука (“Службен весник на Република Македонија“ број 71/06, 117/08, 148/09 и 17/11), министерот за образование и наука донесе наставна програма по **агроменаџмент - изборна програма за III година земјоделско-ветеринарна струка** – образовен профил техничар за агроменаџмент за учениците во средното стручно образование.

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА**

НАСТАВНА ПРОГРАМА

АГРОМЕНАЏМЕНТ

III ГОДИНА

- ИЗБОРНА -

ЗЕМЈОДЕЛСКО-ВЕТЕРИНАРНА СТРУКА

Техничар за агроменаџмент

Скопје, 2011 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИСКИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: АГРОМЕНАЏМЕНТ

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: техничар за агроменаџмент

1.2.2. Струка: земјоделско-ветеринарна

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Стручно образование: предмет карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Трета година

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 72 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Изборен предмет

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

Наставниот предмет **агроменаџмент – изборна програма** е наменета за учениците кои имаат желба и се заинтересирани да ги продлабочат своите знаења со основите на маркетинг концепцијата за работење на земјоделските стопанства во современи услови. Стекнатите знаења и вештини од изборната програма ќе придонесат ученикот да ги примени содржините од потесното стручно подрачје и ќе овозможи негово оспособување за општо и стручно самообразование и образование на повисоко ниво.

По совладувањето на наставната програма по предметот **агроменаџмент – изборна програма**, ученикот стекнува знаења и вештини и се оспособува:

- да ја познава примената на принципите и функциите на менаџментот во земјоделството;
- да ја разбира улогата на планирањето во земјоделските стопанства;
- да го познава бизнис планот и неговото значење;
- да го објаснува формирањето на земјоделските стопанства;
- да го познава управувањето со земјоделските стопанства;
- да ја опишува организацијата на трудот во земјоделските стопанства;
- да ја разбере улогата на контролата во успехот на работењето на земјоделските стопанства;
- да развива чувство за креативност и иновативност кон менаџментот во земјоделското производство.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За совладување на содржините по предметот **агроменаџмент – изборна програма**, потребно е учениците да поседуваат одредени предзнаења од предметните подрачја за *технологии во растително производство* и предметот *основи на економија*.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематска целина	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
1. ПРИМЕНА НА ПРИНЦИПИТЕ И ФУНКЦИИТЕ НА МЕНАЏМЕНТОТ ВО ЗЕМЈОДЕЛСВОТО	8	Ученикот: <ul style="list-style-type: none">- да го сфаќа значењето на менаџментот во земјоделството;- да ги наведува карактеристиките и специфичностите на земјоделството и земјоделското производство;- да ги толкува принципите во сезонскиот карактер на земјоделството;- да го познава циклусот на менаџментот во земјоделството.	<ul style="list-style-type: none">- Запознавање на учениците за значењето на менаџментот во земјоделството;- објаснување на карактеристиките и специфичностите на земјоделството и земјоделското производство;- запознавање со принципите во сезонскиот карактер на земјоделството;- организирање на вежби за циклусот на менаџментот во земјоделството.	<ul style="list-style-type: none">- Агроменаџмент;- Агромаркетинг;- Бизнис;- Трошоци и калкулации;- Технологии во растително производство;- Практична настава.
2. ПЛАНИРАЊЕ ВО ЗЕМЈОДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА	10	<ul style="list-style-type: none">- Да го објаснува планирањето и менаџментот на земјоделските стопанства;- да ја познава примената на планирањето во земјоделството;- да го дефинира стратешкото	<ul style="list-style-type: none">- Запознавање на учениците со значењето на планирањето и менаџментот на земјоделските стопанства;- објаснување на примената на планирањето во земјоделството;- запознавање со стратешкото и	<ul style="list-style-type: none">- Агроменаџмент;- Агромаркетинг;- Бизнис;- Трошоци и калкулации;- Технологии во растително

		<p>планирање;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да го дефинира деловното планирање; - да го сфаќа значењето на планирањето за стопанството; - да ги дефинира целите на стопанството. 	<p>деловното планирање во земјоделството;</p> <ul style="list-style-type: none"> - организирање на интернет истражување; - организирање на вежби за дефинирање на целите на земјоделското стопанство. 	<p>производство;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Технологии во сточарско производство; - Практична настава.
3. БИЗНИС ПЛАН	12	<ul style="list-style-type: none"> - Да го истакнува значењето на бизнис планот; - да ги разликува видовите на планови; - да ги класифицира бизнис плановите; - да ги познава елементите на бизнис планот; - да го објаснува процесот на подготовка на бизнис план; - да компарира рамки на бизнис планови; - да предлага различни рамки за бизнис планови. 	<ul style="list-style-type: none"> - Запознавање на учениците со значењето на бизнис планот; - објаснување на видовите на бизнис планови; - запознавање со класификацијата и елементите на бизнис плановите; - организирање на интернет истражување; - организирање на вежби за подготовка на бизнис план; - организирање на практични вежби за споредба на бизнис планови во земјоделството. 	<ul style="list-style-type: none"> - Агроменаџмент; - Агромаркетинг; - Бизнис; - Трошоци и калкулации; - Практична настава.
4. ФОРМИРАЊЕ НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ СТОПАНСТВА	12	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги наведува специфичностите на организирањето на земјоделските стопанства; - да ги објаснува можните форми на организирање на земјоделските стопанства; - да ги наведува организационите форми на 	<ul style="list-style-type: none"> - Запознавање на учениците со организирањето и специфичностите на организирање на стопанствата во земјоделството; - објаснување на можните форми на организирање на земјоделските стопанства; - запознавање со класификацијата 	<ul style="list-style-type: none"> - Агроменаџмент; - Агромаркетинг; - Бизнис; - Трошоци и калкулации; - Технологии во растително производство; - Технологии во

		<p>земјоделските стопанства, согласно Законот за трговски друштва;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги опишува семејните земјоделски стопанства; - да го познава начинот на економско здружување на семејните земјоделски стопанства. 	<p>и елементите на бизнис плановите;</p> <ul style="list-style-type: none"> - организирање на интернет истражување; - разгледудвање на организациони форми на земјоделски стопанства, согласно Законот за трговски друштва; - организирање на вежби за изработка на шеми за поврзување на земјоделци. 	<p>сточарско производство;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Практична настава.
5. УПРАВУВАЊЕ СО ЗЕМЈОДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА	10	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги дефинира управувањето и раководењето како менаџерски функции; - да ги познава теоретските аспекти на раководителите; - да го опишува раководењето во земјоделските стопанства; - да го сфаќа значењето на координацијата во процесот на раководењето; - да го објаснува значењето на мотивацијата во процесот на раководењето; - да ги разликува методите на координација; - да ги објаснува факторите кои влијаат врз мотивацијата. 	<ul style="list-style-type: none"> - Запознавање на учениците со управувањето и раководењето на стопанствата во земјоделството; - објаснување на значењето на координацијата во процесот на раководењето на земјоделските стопанства; - запознавање со значењето на мотивацијата во процесот на раководењето; - организирање на вежби за методите и факторите на координација и мотивација. 	<ul style="list-style-type: none"> - Агроменаџмент; - Агромаркетинг; - Бизнис; - Трошоци и калкулации; - Технологии во растително производство; - Технологии во сточарско производство; - Практична настава.

6. ОРГАНИЗАЦИЈА НА ТРУДОТ ВО ЗЕМЈОДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА	10	<ul style="list-style-type: none"> - Да го дефинира трудот како фактор на производството; - да ги истакнува специфичностите на работните операции во земјоделството; - да го објаснува процесот на планирање на работната сила во земјоделските стопанства; - да го опишува нормирањето на трудот во земјоделството; - да го познава вреднувањето на трудот во земјоделството. 	<ul style="list-style-type: none"> - Запознавање на учениците со трудот како фактор на производството во земјоделството; - објаснување на специфичностите на работните операции во земјоделството; - запознавање со процесот на планирање на работната сила во земјоделските стопанства; - организирање на вежби за нормирањето и вреднувањето на трудот во земјоделството. 	<ul style="list-style-type: none"> - Агроменаџмент; - Агромаркетинг; - Бизнис; - Трошоци и калкулации; - Технологии во растително производство; - Технологии во сточарско производство; - Практична настава.
7. КОНТРОЛА ВО ЗЕМЈОДЕЛСКИТЕ СТОПАНСТВА	10	<ul style="list-style-type: none"> - Да ја сфаќа улогата на контролата во успехот на работењето во земјоделските стопанства; - да ги познава стандардите за контрола на работењето во земјоделските стопанства; - да споредува различните начини на мерење на степенот на остварување на резултатите; - да ги познава субјектите за остварување на контролата во земјоделските стопанства. 	<ul style="list-style-type: none"> - Запознавање на учениците за улогата на контролата во успехот на работењето во земјоделските стопанства; - објаснување на стандардите за контрола на работењето во земјоделските стопанства; - запознавање со различните начини на мерење на степенот на остварување на резултатите; - запознавање со субјектите за остварување на контролата во земјоделските стопанства; - организирање на вежби за контрола во земјоделските стопанства. 	<ul style="list-style-type: none"> - Агроменаџмент; - Агромаркетинг; - Бизнис; - Трошоци и калкулации; - Технологии во растително производство; - Технологии во сточарско производство; - Практична настава.

4.2. Наставни методи и активности на учење

Програмските содржини по предметот **агроменаџмент – изборна програма** имаат стручен карактер, како и апликативно и практично значење заради што програмските содржини треба да се реализираат и преку практични вежби. Поради тоа во наставниот процес е потребна примена на разновидни наставни форми и методи. Така, покрај фронталните предавања потребно е работа со учениците во групи, парови и индивидуална работа. Исто така, постојат можности за примена на разновидни наставни методи, односно постапки: покажување, објаснување, опишување, предавање, дискусија и практична работа. Преку успешната примена на наставните форми и методи, треба да се обезбеди оптимално можно активно учество на учениците, поточно тие да: слушаат, дискутираат, прибележуваат, го повторуваат гравитото, вежбаат, вршат непосредни практични операции и работни задачи, односно ги применуваат стекнатите знаења и вештини во практиката, ги откриваат економските законitosti, изработуваат домашни задачи и самостојно се образуваат.

Во наставниот процес наставникот ја планира, организира и реализира својата воспитно-образовна работа, а притоа преку усни излагања, објаснувања, демонстрирања, проверувања и оценувања на постигнувањата на учениците, ги остварува целите на овој предмет, со што ги поттикнува учениците на когнитивно, психомоторно и афективно однесување.

4.3. Организација и реализација на наставниот предмет

Наставата по предметот **агроменаџмент – изборна програма** се спроведува преку предавања кои ќе се реализираат во училница и кабинети. Покрај предавањата, треба да се изведуваат вежби, практични операции и работни задачи во фирми кои делуваат во бизнис секторот заради набљудување на одредени економски однесувања. Притоа, потребно е наставата да се реализира и преку ученички проекти.

4.4. Наставни средства и помагала

Во наставниот процес треба да се користат разновидни наставни средства и помагала: слики, цртежи, филмови, дијафилмови, телевизиски снимки, графоскоп, текст, готови бизнис планови, опрема и сл.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГНУВАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Следењето и оценувањето на постигнувањата на учениците треба да се врши плански, систематски и континуирано во текот на учебната година. Тоа се остварува во соработка со сите ученици преку разновидни форми и постапки: усни проверки, писмени задачи, тестови, проверки на домашните задачи, оценување на практичните способности и вештини на учениците при вршење на вежбите, преку изготвување писмени извештаи, концепти, ученички проекти и сл.

Во текот на учебната година, знаењата на ученикот се оценуваат најмалку двапати во едно полугодие, а се утврдуваат полугодишни и годишни оценки.

Доколку ученикот не постигне резултати во реализирањето на конкретните цели на програмата, се постапува согласно со законската регулатива за средно образование.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по предметот **агроменаџмент – изборна програма** треба да поседува лични, професионални и педагошки карактеристики, да е психофизички здрав, да е комуникативен и отворен за соработка, да поседува високи етички вредности, да го применува литературниот јазик и писмото на кој се изведува наставата, да стекнал соодветно стручно образование, со и без работно искуство, да ја сака наставничката професија, да е добар организатор, креативен и способен за иновации во наставната технологија, да е оспособен за работа на компјутер и користење на аудио-визуелна опрема и постојано да се самообразува во струката и во педагошката област.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставата по наставниот предмет **агроменаџмент** ќе ја реализираат кадри со завршени студии по:
- земјоделство (сите насоки)

Наставниците треба да имаат педагошко-психолошка и методска подготовка и положен стручен испит, согласно со Законот за средно образование.

6.3. Стандард за простор

Соодветно на карактерот на програмските содржини и целите што треба да се постигнат со наставата по предметот *агроменаџмент – изборна програма*, наставата треба да се реализира во опремена училница, наставни средства, помагала и опрема согласно со нормативот.

7. ДАТУМ И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: јуни 2011 година

7.2. Состав на работната група за изработка:

1. Бранко Алексовски, советник по земјоделско-ветеринарна група предмети во ЦСОО – Скопје, координатор
2. Проф. д-р Драги Димитриевски, Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје
3. Игор Николов, дипл.инж.агр. наставник, СОУ „Кочо Рацин“ - Св. Николе
4. Моме Давитковски, дипл.инж.агр., „Агроконсалтинг Тим“ – Куманово

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01. 09. 2011 година

Одобрил:

Зеќир Зеќири, директор

9. ПОТПИС И ДАТУМ НА ДОНЕСУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по **агроменаџмент - изборна програма за III година** земјоделско-ветеринарна струка – образовен профил техничар за агроменаџмент за учениците во средното стручно образование, на предлог на Центарот за стручно образование и обука ја донесе **бр. 11-39/25**

на ден, 04.01.2012
Скопје

Министер,

м-р Панче Кралев